

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. E Synodo quoque Sardicensi. Explicatus Athanasius, de numero
Episcoporum qui ejus restitutioni subscripserunt. Et ex Hilario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Concilium Tridentinum, cum matrimonia clandestina rescidisset, ea tamen huic pœnæ obnoxia esse noluit, nisi post lapsum triginta dierum à die publicationis per singulas parochias factæ. Adeo necessaria visa est illius Concilij Patribus novorum Decretorum promulgatio.

IV. Ceterum si veteris Ecclesiæ consuetudinem inspiciamus, eam fuisse sapientissimorum illorum Episcoporum sententiam inveniemus, ut canonum etiam in Conciliis plenariis editorum promulgatio per provincias semper necessaria visa fuerit. Arelatense Concilium primum, quod ex omnibus ferè Occidentis provinciis Constantini voluntate convenit, post damnatos Donatistas, viginti duos canones constituit. Sed æquum esse non putavit iis clerum aut plebem teneri, donec per provincias editi fuissent. Hujus editionis curam Silvestro Summo Pontifici, quem reverentia commerita salutaverat, epistola ad illum scripta commisit: *Placuit etiam, inquit Patres, à te, qui majores dioceses tenes, per te potissimum omnibus insinuari.* Nicæna Synodus suis litteris ad Aegyptios & ceteros Episcopos, qui cœtui non interfuerant, per scriptis, quæ decreta fuerant significavit; eaque litteris ad vos perscribere necessarium visum est, inquit, ut intelligere possitis, cum quæ ibi in questionem & disquisitionem vocata, tum quæ decreta sanctaque sunt. imò verò Alexandrum Episcopum Alexandrinum iis canonibus instructum redire monet qui de rebus controversis editi essent. quod ultimum ad Aegyptios Episcopos referendum est. Ceteris enim provinciis decreta per eos Episcopos transmissa sunt qui Concilio intererant: quorum catalogum edidit Gelazius Cyzicenus in Actis Concilij Nicæni, cujus inscriptio hæc est: *Catalogus sanctorum Episcoporum per quos sancta magna & universalis Synodus Nicææ coacta misit omnibus in toto orbe terrarum Dei Ecclesiis ea quæ ab ipsis per Spiritum sanctum in ea constituta sunt.* Inter quos principem locum obtinet Osius, qui cum Bitone & Vincentio Romanis Presbyteris ea decreta in Occidentem detulit, ut Romæ, Italiæ, Hispaniæ, & ceteris usque ad Oceanum Ecclesiis publicè proponerentur. Par cura quamplurimis Episcopis per Orientem imposita est.

V. Sardicenis Synodus definitiones suas ad Iulium Romanum Episcopum perscripsit, consiliūque suum his verbis explicuit: *Tua autem excellens prudentia disponere debet ut per tua scripta, qui in Sicilia, in Sardinia, & in Italia sunt fratres nostri, quæ acta sunt, & quæ definita, cognoscant, & ne igno-*

rantes eorum accipiant litteras communicatorias quos extra episcopatum iusta sententia declaravit. Quinetiam encyclicam epistolam ad omnes Episcopos dedit, ut subscriptione sua rebus definitis suffragarentur. Vnde profectum est ut in numero Episcoporum qui Sardicæ convenerunt in eundo gravissimè peccetur. Etenim, ut hoc etiam obiter adnotemus, cum octoginta tantum Episcopi ex Occidente, & totidem ex Oriente, litteris Constantis Constantiique evocati, Sardicam convenire deberent ad constituendam Synodum Oecumenicam, quemadmodum loquitur Socrates; Orientalium secessio locum sanè dedit Concilio Occidentalium de rebus propositis pleno jure decernendi & Athanasium restituendi, sed eorum numerum non auxit qui iudicium ferre debebant, si paucos Episcopos excipias, qui è Concilio Orientalium discedentes Occidentalibus se adjunxerunt. In Synodo Sardicensi LIX. Episcopos iudicium tulisse restatur Hilarius in Fragmentis, quamvis sententiæ synodicæ à paucis latæ subscripserint per varias provincias Episcopi pluraquam trecenti numero. Hoc est quod significat Athanasius in apologia de fuga; si rectè, & ut decet, verborum interpunctio, & quæ inde pendet sententiæ constituatur. Cum enim causam suam discussam & innocentiam probatam in Concilio Sardicensi dixisset, addit: *Atque iis quæ pro nobis definita sunt, consenserunt Episcopi plures quam trecenti.* Quod referendum non est ad suffragium in Concilio latum, ut à plerisque fieri solet, cum tantus non adesset Episcoporum iudicium numerus, sed ad subscriptiones Episcoporum, qui Sardicæ cum essent, sententiæ synodicæ adhæserunt, tum alij invitati ab Athanasio, cum provincias illas ab Italiæ finibus Ecclesiam Alexandrinam repetendo peragraret. Quod discretis verbis scriptum est ad calcem epistolæ synodicæ illius Concilij: *Hæc ita scriptis mandata, sacrum Sardicense Concilium ad eos qui interesse non poterant, misit: qui ipsi quoque suis suffragiis decreta synodi approbarunt. Eorum autem qui in synodo subscripserunt, ceterorumque aliorum, ista sunt nomina.*

Duobus annis post Synodum Sardicensem Photinus Episcopus Sirmij, quæ Illyrici Occidentalis metropolis erat, ob renovatam Pauli Samosatani hæresim, Mediolani in Concilio Occidentalium damnatur, atque iterum in Romana synodo de pellendo ab episcopatu Phorino tractatur. Damnationis istius Decretum pro more à Romanis ad Orientales mittitur: *Decretum, inquit Hilarius, ab Occidentalibus, sicut mos posse-*

O iij

Concil. Trid. c. 1.
de Reform. l. 11.
14.

Ep. Syn. Conc.
Nicæ. c. 10.
de Reform. l. 11.
14.

Catalogus Episc.
in Actis Concilij
Nicæni.

Epist. Conc. Sar-
dic. ad Iulium.

Idem Concilium
ad univ. Ecclesias.

Vide lib. 7. c. 3.
S. 4. 5.
Socr. l. 2. c. 10.
Athanasius in apologia
de fuga.

Athanasius in a-
pologia de fuga.
Sic ut apud Socr.
lib. 2. c. 10. ubi
dicitur quod plures
quam trecenti
Episcopi.

Ep. Syn. Conc.
Sard. c. 10.
de Reform. l. 11.
14.

Hilarius in Frag-
mentis.

bat, ad Orientales mittitur, non injuria extorquendi, ut nunc agitur, ad sensum, sed instruenda universorum conscientia consuetudine.

Can. i. Conc. Eph. in 6. Synodo, ubi dicitur: Si quis presbyter vel diaconus, qui in synodo constitutus est, postea in alio loco, sine synodi auctoritate, aliquid de iure suo, vel de iure aliorum, fecerit, anathematizetur.

VI. Sed, ut ego quidem existimo, nihil ad præsentem disputationem accommodatius proferri potest epistola Concilij Ephesini ad singularum provinciarum & civitatum Episcopos, Presbyteros, Diaconos, & universum populum data, qua synodus omnes certiores reddit de iis quæ adversus Celestij Pelagique hæresim, Ioannem Antiochenum, & confortes ejus factionis, decreta erant, his verbis peremptoriis: *Quoniam autem oportebat & absentes à sancta synodo, norantisque in urbibus & provinciis, ob aliquod impedimentum, sive ecclesiasticum, sive corporum, non ignorare que de ipsis sunt constituta.* Qua epistola describuntur nomina Episcoporum quos à communione Concilium excluderat, ne scilicet literas formatas & communicatorias ab illis acciperent, vel ad illos darent, ut Concilij Sardicensis epistola jam olim hunc ritum explicuerat. à quo comprobando nunc abstineo, quia res est omnibus notissima.

VII. Eandem rationem secuti sunt Romani Pontifices in Decretis suis per provincias promulgandis. Quod patet ex verbis Siricij, qui ad Himerij Tarraconensis Episcopi consultationes cum graviter respondisset, illi dat in mandatis ut quinque provinciarum Hispaniæ Episcopis, id est, Tarraconensis, Carthaginensis, quæ deinde Toletana vocata est, Beticæ, Lusitanæ, & Galliciæ, vicinis hinc & inde provinciis, id est, Narbonensi, & Elusanæ, decreta sua insinuet, ne scilicet in posterum se ignorantia juris tueri possint: *Quoniam nulli Episcoporum statuta sedis apostolicæ vel canonum definita ignorare sit liberum, ut ait ille, scilicet ea quæ semel edita sunt, qualia erant pleraque quæ tantum Siricius decretis suis renovabat, & hæc ad tua consulta rescripsimus, inquit, ut in omnium cœpiscoporum nostrorum perferri facias notionem, & non solum eorum qui in tua sunt diœcesi (id est, provincia) constituti, sed etiam ad universos Carthaginenses, Beticos, Lusitanos, atque Callaicos, vel eos qui vicinis collimitant hinc inde provinciis, hæc quæ à nobis sunt salubri ordinatione disposita, sub literarum tuarum prosecutione mittantur. Et quoniam statuta sedis apostolicæ vel canonum venerabilia definita nulli Sacerdotum Domini ignorare sit liberum, utilius tamen & pro antiquitate sacerdotij tui dilectioni tuæ admodum poterit esse gloriosum, si ea quæ ad te speciali nomine generaliter scripta sunt, per unanimitatis tuæ sollicitudinem in universorum fratrum nostrorum notitiam perferantur, quatenus & quæ à*

Siricius in decretis cap. 15.

nobis non inconsultè, sed providè, & sub nimia cautela & deliberatione, sunt salubriter constituta, intemerata permaneant, & omnibus in posterum excusationibus aditus, qui apud nos nulli patere poterit, obstruatur.

Sanè adeo erat necessaria Decretorum Siricij per provincias promulgatio, in eo saltem jure quod novum condebat, nempe de Sacerdotum dejectione qui ab uxoris non abstinere, ut Innocentius de hoc capite ab Exuperio Episcopo Tolosano consultus rescripserit disparem esse conditionem illorum ad quos non pervenit forma ecclesiasticæ disciplinæ quæ ab Episcopo Siricio per provincias commeaivit, & eorum qui formam vivendi à Siricio missam scivisse deteguntur. Illis enim ignorantis venia remitteretur, ita ut de cetero penitus incipiant abstinere; hi autem sunt omnibus modis submovendi. Idem Innocentius, cum Relationi Antiocheni Episcopi respondisset, *Gravitas itaque tua, inquit, hæc ad notitiam cœpiscoporum, vel per synodum, si potest, vel per harum recitationem faciat pervenire; ut quæ ipse iam necessariò percunctatus es, & nos elimatè respondimus, communi omnium consensu studioque ferventur.*

Innoc. ep. ad Exup. Tolos. in Decret. c. 11.

Innoc. ad Alex. ep. Ant. in Decret. cap. 47.

VIII. Cum Zozimus Episcopum Arelatensem nova dignitate ornare vellet, nempe ut sine illius Episcopi formata epistola nullus Clericorum è Galliarum provinciis Romam veniens, in communionem Romani Pontificis suscipere, Decretum suum publicè per provincias proposuit: *Quam auctoritatem, inquit, ubique nos misisse manifestum est, ut cunctis regionibus innotescat id quod statuimus omnimodis esse servandum.*

Zozim. ep. ad Arelat.

Hanc regulam amplexus est Summus ille Pontifex Leo, qui datam ad Nicetam Aquileiensem Metropolitanam epistolam hoc mandato claudit: *Hanc autem epistolam nostram, quam ad consultationem fraternitatis tuæ emisimus, ad omnes fratres & comprovinciales tuos Episcopos facias pervenire, ut omnium observantia data prosit auctoritas.* Ab hac consuetudine manat quòd idem Leo Galliarum Episcopos certiores reddit de damnata Eutychetis hæresi in Synodo Chalcedonensi, & dejecto Dioscoro: *Nam fratres mei, qui vice mea Orientali synodo præfuerunt, quæ acta retulerint significo.* Non solum autem in iis quæ fidem respiciunt, sed etiam in iis quæ ad disciplinam pertinent, hunc ordinem secutus est Leo in Galliarum provinciis. Etenim cum Theodorum Forojuliensem qua ratione pœnitentiæ beneficium agris concedendum esset literis suis monuisset, addidit: *Hæc autem quæ ad interrogationem tuam respondi, ne aliquid contrarium sub ignorantia*

Leo ep. ad Nicet. Aquil. in Decret. Leonii cap. 41.

Leo ep. ad Theodot. Forojul.